

D^r. MARTIN MATEK IN KATOLIŠKI TISK

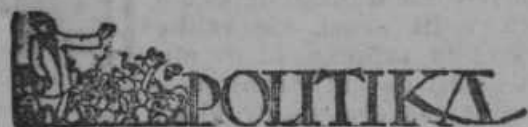
Njegovo ime je tesno združeno z napredkom društva, Cirilove tiskarne in s tega našega lista. Na 12. občnem zboru tega društva 28. julija 1891 je bil prvič izvoljen v odbor bogoslovni profesor dr. Matek, ki je bil potem več let zaporedoma društveni tajnik. Z novim letom 1892 je Tiskarna sv. Cirila postala popolnoma last Katoliškega tiskovnega društva. Na občnem zboru 16. julija 1901 je bil dr. Matek izvoljen za predsednika Katoliškega tiskovnega društva in od takrat pa do svoje smrti je našeloval društvu, odnosno sodrugim Tiskarne sv. Cirila. Tako je rajni g. stolni prošt soudeležen velikih zaslug, ki jih je tiskovno društvo pridobilo za narodno probudo, za dviganje katoliške zavesti in za razširjenje krščanske ter narodne kulture med slovenskim ljudstvom na slovenskem blažerskem. »Slovenski Gospodar« se s globoko hvaležnostjo spominja svojega velikodušnega prijatelja in zavetnika, † gospoda stolnega prošta, kojega ime naj ostane zapisano v zgodovini naše škofije in kojega spomin bo di blagoslovljen med hvaležnim slovenskim ljudstvom!

Blagopokojni prošt se je rodil 15. novembra 1860 v Gornjemgradu, v mašnika je bil posvečen 20. julija 1883. Kaplan je bil v Slov. Bistrici, nakar je študiral cerkveno pravo v Rimu od decembra 1884 do 10. julija 1886. Kot doktor cerkvenega prava je prišel za kaplana v Zalec, nato je bil nemški pridigar v Celju, odkoder je bil poklican na mariborsko bogoslovnico kot profesor cerkvenega prava od leta 1889 do 1902. Podravnatelj bogoslovja je bil od leta 1890 do 1909; ravnatelj bogoslovja od leta 1909 do 1916. Stolni kanonik je postal 21. aprila 1902, infilirani prošt pa 1. avgusta 1917. Po smrti rajnega škofa dr. Napotnika je opravljal škofijo kot kapiteljski vikar od 15. maja 1922 do 17. julija 1923.

Ob 700-letnici lavantinske škofije je bil odlikovan od kralja z redom sv. Save III. razreda.

Pogreb se je vršil v sredo popoldne ob dveh.

Blagemu, plemenitemu, delavnemu in za slovenski narod tolikanj požrtvovalnemu proštu ostani ohranjen med sobrati in sploh med Slovenci trajen in hvaležen spomin!

V NAŠI DRŽAVI.

Trgovinska pogajanja naše države z Avstrijo. Pogajanja za spremembo trgovinske pogodbe med našo državo in Avstrijo, ki so bila nekaj časa prekinjena radi pretiranih zahtev avstrijskih agrarcev, so se nedavno obnovila na Dunaju in bodo v kratkem zaključena. Časopisje povdarja, da bo ta nova pogodba za nas ugodnejša od pogodbe, ki je bila te dni sklenjena med Avstrijo ter madžarsko in radi katere je podal avstrijski trgovinski minister dr. Hainisch ostavko.

Tiskarna Narodne banke v Beogradu bo začela redno obratovati s 1. julijem. S tem dnem bodo začeli redno tiskati nove bankovce in zamenjevati stare in raztrgane, ki so sedaj v prometu. Ker se imenuje naša država sedaj Jugoslavija, se bodo s časom že glede na ta državni naziv izdali novi bankovci. Poskusni tiskanje bankovcev je uspelo sijajno.

Posvetovanja Male antante bodo pričela 25. junija v Štrbskem Plesu.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Iz Romunije. Romunska liberalna stranka pod dolgoletnim vodstvom znanih Bratianov je bila nasprotna Karlovi vrnitvi in že dalje časa v opoziciji. Ker se je pa izvršila proglašenje vrnulega Karla II. za kralja brez težkoč, z večinskim privoljenjem parlamenta in odobravanjem naroda, je krenila stranka čisto na drugo pot.

Voditelj stranke je postal Jurij Bratianu, ki je prečital v zbornici izjavo, v kateri naglašja, da priznava liberalna stranka pod njegovim vodstvom kralja Karla II. in da bo vršila svoje dolžnosti poleg kralja. Parlamentu je predložen načrt zakona, ki predvideva za kralja letno 40 milijonov lejev, za kraljico-vdovo 20, za kraljico Heleno 7 in za prestolonaslednika Mihaela tudi 7 milijonov lejev.

Nemški finančni minister odstopil. Državni finančni minister dr. Moldenhauer je podal ostavko, ker so zastopniki dežel skoro soglasno odklonili njegov načrt za kritje izdatkov za brezposelne.

Avstrijski kancler dr. Schober je na predlog notranjega ministra pristal na izgon nemškega majorja Pabsta, ki je bil organizator avstrijske oborožene organizacije Helmwehr. Pojasnilo Schobra pred parlamentom glede izгона je zelo odobravanje. — Avstrijski trgovinski minister dr. Hainisch je podal ostavko in do imenovanja novega trgovinskega ministra je vodil trgovinsko ministrstvo kancler dr. Schober. Za novega trgovinskega ministra je imenovan predsednik trgovske in obrtne zbornice v Gradcu dr. Schuster.

Anglija vztraja na sklepih mirovnih pogodb. Madžarski ministrski predsednik grof Bethlen se je mudil zadnje dni v Londonu. Hotel je zvedeti od merodajnih angleških političnih osebosti, kaj bi rekla Anglija, ako bi dvignili Madžari na prestol sina umorjenega avstrijskega prestolonaslednika Ferdinanda. Angleška vlada vztraja odločno na sklepih mirovnih pogodb in bi ne mogla dati svojega privoljenja

za ustoličenje Habsburžanov v Budimpešti.

Pogubonesni ameriški manevri z zaščitno carino. Predsednik Hoover je podpisal novi ameriški carinski zakon. Radi novih ameriških zaščitnih carin je došlo do odpora evropskih držav in ameriških gospodarskih krogov. Uveljavljanje povišanih carin je vplivalo porazno na njujorško borzo, kjer je bilo v enem dnevu izgubljenih 280 milijard Din.

Sovjetski mogočnjaki med seboj. Ni dolgo tega, kar se je doigrala v Moskvi nad vse burna seja političnega urada, ki predstavlja vodstvo ruske komunistične stranke. Na tej seji so se vneli ogorčeni prepiri med generalnim tajnikom stranke in komisarjem za notranje zadeve, Stalinom in komisarjem za vojsko Vorošilovom. Komisar Vorošilov je namreč napadal Stalina zaradi njegove gospodarske politike in, opiraje se na poročila poveljnikov raznih vojnih okrožij, očital Stalinu, da tira boljševiško Rusijo v propast. Zaradi nasilnega združenja ruskega seljaškega gospodarstva je nastalo med ruskimi kmeti veliko nerazpoloženje napram boljševiškemu vodstvu, ki je seglo že celo v vrste rdeče vojske. Tako so se dogodili primeri, da so rdeči vojaki zapustili brez dovoljenja svoje čete in odhajali v rodna sela, kjer so pomagali ubijati seljakom vladne agente, ki so hoteli nasilno izvajati kolektivizacijo. Med drugim je dejal Vorošilov, da bo, če se ne izpremeni sedanja smer politike, prišel kmalu dan, ko bodo zaradi te politike morali boljševiški voditelji odgovarjati s svojimi glavami. Stalin je odločno branil svojo politiko ter zelo ostro napadal Vorošilova in mu očital, da je pristaš desničarske opozicije. Na koncu svojega govora je Stalin poskušal dokazati, da so Vorošilovi podatki netočni in da je pri tem, ko jih je uporabljal, zavestno lagal in obrekoval politiko stranke. V tistem hipu je Vorošilov razjarjen radi očitka, vrgel Stalinu v lice poročila posameznih poveljnikov vojnih okrožij in mu zaklical: »Beri sam, svinja!« Na to psovko je Stalin potegnil revolver in streljal na Vorošilova, ki ga pa ni zadel. Krogla, namenjena Vorošilovu, je zadela drugega člana političnega urada, Avanesova, ki je zadel v pljuča, čez nekaj ur izdihnil. Njegovo truplo so pokopali začasno v Kremlju. Izdano je bilo tudi uradno poročilo o njegovi smrti, v katerem pa veli Stalin, da je Avanesov podlegel jetiki. Avanesov je bil eden najodličnejših članov ruske komunistične stranke ter je bil znan kot izborni delavec v strankinih odborih.

Pri glavoholu, omotici, šumenju v ušesih, porušenem spanju, slabovoljnosti, razdraženosti sezite takoj po staropreizkušeni »Franz Josefovi« grančici! Poročila višjih zdravnikov v zdraviliščih za želodčne in črevesne bolezni poudarjajo, da je »Franz Josefova« voda izborno učinkujoče naravno odvajalno sredstvo. »Franz Josefova« grančica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.